

nvo
vaikams
konfederacija

ŽIBURIO FONDAS

norway
grants

NORVEGIJOS PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

PROJEKTO TIKSLINIŲ GRUPIŲ ŽINIŲ IR ĮGŪDŽIŲ DEINSTITUCIONALIZACIJOS SRITYJE POREIKIAI ATASKAITA

2016, VILNIUS

TURINYS

I. Deinstitutionalizacija: proceso iššūkiai.....	2
II. Valstybės ir savivaldybių tarnautojų gebėjimų stiprinimas.....	8
III. Apklausa eiga ir metodologija.....	10
IV. Apklausa rezultatų apibendrinimas.....	12
4.1. Pirmieji savivaldybių žingsniai deinstitutionalizacijos procese.....	12
4.2. Žinios ir įgūdžiai deinstitutionalizacijos procese: projekto dalyvių poreikiai.....	16
4.3. Praktiniai ir organizaciniai mokymų aspektai: projekto dalyvių poreikiai.....	23
Apklausa apibendrinimas: pagrindinės mintys.....	26
P R I E D A I.....	27

Vilnius, Lietuva 2016

© NVO vaikams konfederacija, Žiburio Fondas, Visuomenės raidos ir vystymosi institutas

Visos teisės priklauso asociacijai „NVO vaikams konfederacija“, „Žiburio“ labdaros ir paramos fondui ir VšĮ „Visuomenės raidos ir vystymosi institutui“. Informacija, pateikta šiame dokumente gali būti naudojama tik informaciniams ir nekomerciniams tikslams, visais atvejais nurodant išvardintų organizacijų pavadinimus ir pateikiant nuorodą į originalų šaltinį. Informacijos naudojimas kitais tikslais yra aiškiai draudžiamas.

I. DEINSTITUCIONALIZACIJA: PROCESO IŠŠŪKIAI

Pilnaverčiai vaiko raidai ir sveikai vaikystei yra būtinas stiprus ryšys su artimu žmogumi. Šalia esantis suaugęs asmuo, kuris sugeba sukurti su vaiku pozityvų santykį, jautriai reaguoti į jo poreikius, bendrauti, padėti pažinti pasaulį, suteiktų saugią ir mylinčią aplinką yra nepaprastai svarbus vaikui ir jo gyvenimo kokybei. Vaikai, likę be tėvų globos arba dėl elgesio problemų atsidūrę uždaro tipo institucijose – globos namuose, socializacijos centruose – tokio santykio netenka. Daugiau nei 60 metų institucinės globos įtakos vaikams vertinimai rodo, kad globos namai ir kitos uždaro tipo institucijos žaloja vaikystę, neigiamai veikia vaiko raidą ir neretai turi žalingą poveikį visam vaiko gyvenimui. Deja, Lietuva vis dar išlieka tarp pirmaujančių šalių pagal vaikų skaičių institucijose. Mūsų šalyje įprastas ir priimtinas sprendimas yra vaikus, kurie patyria smurtą, nepriežiūrą, kenčia nuo išnaudojimo ir apleistumo, apgyvendinti vaikų namuose, pamirštant apie daug palankesnes vaiko raidai alternatyvas. Tai, be kita ko, yra ir silpnos pilietinės visuomenės bei silpno visuomeninio atsako į socialines problemas požymis. Poreikis apginti vaikystę skatina plėtoti paslaugas, lengvai ir laiku prieinamas vaikams bei jų tėvams, kitiems šeimos nariams, globėjams, jų gyvenamojoje aplinkoje. Paslaugų ir prevencinių mechanizmų prieš vaikų ir asmenų, turinčių negalią patekimą į globos ir kt. stacionarias institucijas kūrimas ir plėtojimas, kuris palaipsniui mažina priklausomybę nuo institucinės globos yra vadinamas deinstitutionalizacija.

Deinstitutionalizacija yra kompleksinis procesas, todėl šis dokumentas neturi būti laikomas išsamiu vadovu aptariamam klausimui. Šiame dokumente aprašomos tik kelios kertinės nuostatos, pagrindžiančios projekto veiklų (tame tarpe, planuojamų mokymų deinstitutionalizacijos tema) ir šios apklausos poreikį. Taip pat, nors deinstitutionalizacija apima tiek vaikų, likusių be tėvų globos, tiek asmenų, turinčių negalią grupes, tačiau projekte ir šiame dokumente pagrindinis dėmesys yra teikiamas vaikų deinstitutionalizacijai, atsižvelgiant į projekto vykdytojo ir partnerių ekspertinę patirtį.

Lietuvoje, pripažįstant žalingą institucijų įtaką vaikams ir jauniems žmonėms, parengtas LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu (Nr. A1-83) patvirtintas *Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planas*, kuris remiasi LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu (Nr. A1-517) patvirtintomis *Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strateginės gairėmis*. Tokiu būdu siekiama numatyti nuoseklius ir koordinuotus veiksmus, skatinančius perėjimo iš institucinės socialinės globos prie paslaugų neįgaliesiems suaugusiems asmenims, vaikams ir jaunimui, likusiems be tėvų globos vaikams, įskaitant kūdikius, šeimoms bendruomenėje ir pagalbos šeimai, globėjams (rūpintojams) sistemos kūrimą. Nepaisant pozityvių nuostatų, pastebima, kad valstybių ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms trūksta žinių, įgūdžių ir kompetencijų, tinkamo deinstitutionalizacijos proceso supratimo, todėl kyla grėsmė, kad deinstitutionalizacija šalyje taps viso labo perėjimu nuo didesnių prie mažesnių institucijų, nesukuriant tikro pokyčio vaikams ir šeimoms. Tą įrodo ir pirmieji bandymai mažinti vaikų skaičių institucijose. Taigi, kas yra deinstitutionalizacija ir kaip užtikrinti jos sėkmę?

KAS YRA DEINSTITUCIONALIZACIJA?

Deinstitutionalizacijos apibrėžimų yra daug. Šis procesas gali būti apibūdinamas kaip:

- *politine valia paremtas šalies alternatyvios globos sistemos reformos procesas, kuriuo siekiama:*
 - ▶ *sumažinti priklausomybę nuo institucinės ir stacionarios globos, didinant globą ir paslaugas šeimos ir bendruomenės aplinkoje;*
 - ▶ *užkirsti kelią vaikų atskyrimui nuo tėvų, teikiant tinkamą paramą vaikams, šeimoms ir bendruomenėms;*
 - ▶ *plėtoti tinkamą paramą ir pagalbą asmenims, paliekantiems globą (tiek institucinę, tiek*

išeinantiems iš globėjų šeimų ar šeimynų), užtikrinant šių asmenų socialinę įtrauktį ir sklandų perėjimą iš globos į savarankišką gyvenimą.¹

Pagal UNICEF apibrėžimą, deinstitutionalizacija yra *visas planuojamos transformacijos, globos įstaigų apimčių mažinimo ir (arba) uždarymo procesas, kartu sukuriant įvairias kitas vaikų globos paslaugas, kurios reglamentuojamos pagal teisėmis pagrįstus ir į rezultatus orientuotus standartus.*² Taigi, deinstitutionalizacija nėra paprasčiausias vaikų globos ir kt. institucijų uždarymas. Vien institucijų uždarymas, lygiagrečiai neplėtojant paslaugų yra nesėkmingos deinstitutionalizacijos pavyzdys. Deinstitutionalizacija turi apimti bendruomenėje ir šeimos aplinkoje plėtojamas paslaugas, įskaitant prevenciją, darbą su bendruomenę, globos alternatyvų kūrimą – t.y., būtina kurti mechanizmus, kurie mažina ir palaipsniui visiškai pašalina institucinės globos poreikį ir priklausomumą nuo tokios globos formos.

Deinstitutionalizacija nereiškia, kad institucijų visai nebeliks. Tačiau turi keistis institucijų teikiamų paslaugų kokybė ir pobūdis. Pvz., be tėvų globos likę vaikai turi būti globojami mažose grupėse bendruomenėje (bendruomeninėse globos namuose), šalia kitų bendruomenės narių, ir aplinka, kurioje gyvena vaikai turi būti tiek artima šeimos aplinkai, kiek tai įmanoma užtikrinti. Elgesio problemų turintys vaikai, kuriems būtina labai griežta struktūra ir nuolatinė specialistų priežiūra, turi gauti pagalbą bendruomenėje esančiose mažose institucijose (ne daugiau 5-8 vaikų), ir pagalba jiems pirmiausia turi orientotis ne į ugdymą ir laisvalaikio organizavimą, o į terapinį gydymą, psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, elgesio korekciją ir pan.

KODĖL DEINSTITUCIONALIZACIJA YRA SVARBI?

Institucinė globa vienareikšmiškai yra žmogaus teisių pažeidimas. Ilgamečiai tyrimai, atlikti daugelyje pasaulio šalių rodo, kad institucijose vaikai dažniau susiduria su išnaudojimu ir įvairių formų smurtu, socialine atskirtimi, sulėtėjusia raida, o gaunama pagalba ir paslaugos neužtikrina jų geriausių interesų. Daugelis vaikų, patekusių į instituciją, išlieka šioje sistemoje iki pat pilnametystės, o į suaugusiųjų gyvenimą nešasi liūdesį, patirtos skriaudos pasekmes, nepasitikėjimą aplinkiniu pasauliu, agresiją ir sudėtingus išgyvenimus, kas neišvengiamai veikia vaikų tolimesnę integraciją visuomenėje ir gyvenimo sėkmę. Vaikai iš institucijų dažniau tampa prostitutijos aukomis, yra įtraukiami į įvairių nusikalstamą veiklą, nesugeba valdyti savo gyvenimo, turi psichologinių problemų, dažniau vartoja alkoholį ir kitas narkotines medžiagas.

Deinstitutionalizacija yra svarbi, nes ji:

- ▶▶ užtikrina tinkamą vaiko teisių įgyvendinimą ir apsaugą, ir geriausius vaiko interesus;
- ▶▶ sudaro sąlygas vaikams gyventi bendruomenėje, išliekant bendruomenės dalimi;
- ▶▶ skatina paslaugų, mechanizmų ir priemonių kūrimą ir plėtojimą, kurios užtikrina vaikų ir šeimų gyvenimo kokybės gerinimą;
- ▶▶ skatina paslaugų kokybės gerinimą, stebėsenos procedūrų ir instrumentų kūrimą, paslaugų poveikio vertinimą. Tai kartu didina ir kontrolę už paslaugų teikimą;
- ▶▶ padeda mažinti tam tikrų socialinių grupių (pvz., be tėvų globos likusių vaikų, elgesio problemų turinčių vaikų, kt.) stigmatizaciją ir socialinę atskirtį, išlaikant juos bendruomenėje ir ginant jų orumą;
- ▶▶ leidžia valstybei ekonomiškai ir protingai investuoti lėšas – prevencinės paslaugos ir vaiko išlaikymas šeimoje yra daug pigesnis nei institucinė globa, o taip pat padeda sutaupyti išvengiant išlaidų paslaugoms ir paramai vaikams, kurie suaugę nesėkmingai integruojasi visuomenėje dėl patirtos institucinės globos žalos.

¹ De-institutionalisation and quality alternative care for children in Europe: lessons learned and the way forward. Brussels: Eurochild, Hope & Homes for Children, 2012. P. 6.

² At Home or in a Home? Formal Care and Adoption of Children in Eastern Europe Central Asia. Geneva: UNICEF, 2010. P. 52.

Institucinė globa didelėse, uždaroje institucijose – tai sužalota vaikystė. Tačiau tuo pačiu metu, neapgalvotas, chaotiškas ir skubinas deinstitutionalizacijos procesas taip pat gali sukelti daugiau vaiko teisių pažeidimų nei padėti užtikrinti jų gerovę. Deinstitutionalizacijos tikslas nėra greitas vaikų skaičiaus institucijose sumažinimas – tai investicija į ateitį, kuri padeda valstybei palaipsniui pereiti nuo institucijų ir institucinės globos rėmimo prie didesnių investicijų į paslaugas šeimoms ir vaikams, apimančias visas grupes (ne tik rizikos). Institucijos turi būti pradėtos uždarinėti tik tada, kai lygiagrečiai yra sukurtos ir išplėtos būtinos paslaugos vaikams ir šeimoms, bei sėkmingai plėtojama vaiko globa šeimai artimoje aplinkoje, plečiant tokios globos formas (pvz., sukuriant sąlygas profesionaliai globai).

IŠ KO SUSIDEDA DEINSTITUCIONALIZACIJOS PROCESAS?

Deinstitutionalizacijos sėkmė yra susijusi su keliais pagrindiniais komponentais. Kaip jau buvo nurodyta, deinstitutionalizacija nėra tik institucijų uždarymas ir vaikų perkėlimas į mažesnio ploto pastatus ar butus.

Deinstitutionalizacija turi apimti šiuos komponentus:

investicijų į šeimas ir vaikus didinimą:

turi būti įvertintos visos esamos investicijos į šeimą ir vaiką (finansuojami projektai, vykdomos programos, veiksmų planai, strategijos, kt.), vertinant jų poveikį, naudą ir pokytį, kuris sukuriamas vaiko ir šeimos gyvenime. Remiantis vertinimo duomenimis, investicijos (biudžetas) turi būti atitinkamai perstruktūrizuojamos, pvz., nutraukiant didelio poveikio ir naudos neturinčias programas, didinant efektyvių paslaugų finansavimą, skiriant finansavimą sritims, kuriose paslaugų trūksta ir pan. Kitas svarbus aspektas yra tas, kad projektinį paslaugų finansavimą turi keisti paslaugų pirkimas partnerystės pagrindu. Tai leis užtikrinti paslaugų nuoseklumą ir tęstinumą. Paslaugų teikime svarbus vaidmuo atitenka nevyriausybinėms organizacijoms.

paslaugų plėtrą:

būtina didinti laiku ir lengvai prieinamą pagalbą bei paramą vaikams ir šeimoms, užkertant kelią vaikų atskirymui nuo tėvų. Vaiko išėmimas iš šeimos turi būti kraštutinė priemonė ir vykdomas tik tais atvejais, kai šeimos aplinka sukelia vaiko sveikatai ir (ar) gyvybei realią grėsmę. Paslaugos ir pagalba turi būti prieinama visoms šeimoms, ne tik esančioms krizėje ar rizikoje.

alternatyvių globos aplinkų kūrimą:

Turi būti prieinamos įvairios vaiko globos aplinkos. Tai reiškia, kad turi būti sudarytos tinkamos sąlygos: savanoriškai globai giminaičių šeimose; savanoriškai globai ne giminaičių šeimose; įvairių formų profesionaliai globai; palydimajai globai. Globėjai ir įvaikintojai turi turėti galimybę gauti nuolatinę nemokamą pagalbą ir paslaugas – psichologinę pagalbą, socialines paslaugas, atokvėpio paslaugą ir kitas paslaugas, priklausomai nuo jų ir vaiko poreikių. Galiausiai, turi būti užtikrinta globos kokybės priežiūra, kas savo ruožtu užtikrina vaiko saugumą ir visapusišką apsaugą.

institucijų perstruktūrizavimą/persiorientavimą:

sutrikusio vystymosi kūdikių globos namų, vaikų globos institucijų, kt. patalpos turi būti pritaikytos naujoms paslaugoms plėtoti ir teikti. Šiuo atveju svarbus yra ir personalo perkvalifikavimas.

atvejo vadybą:

paslaugos turi būti kuo arčiau šeimos ir vaiko, ir remtis jų individualiais poreikiais. Tokie poreikiai turi būti tinkamai įvertinti, sudarant aiškų, išsamų ir nuoseklų pagalbos planą, kai darbui su šeima ir vaiku pajungiamos visos reikalingos institucijos, tarnybos ir organizacijos, ir užtikrinamas visų reikalingų paslaugų ir pagalbos teikimas. Svarbų vaidmenį šiuo atveju atlieka kompetentingi atvejo vadybininkai.

nuolatinį darbą su bendruomene ir bendruomenės jautrinimą:

Įrodyta, kad dažnai pagalba šeimai ir vaikui yra nesėkminga ne tik dėl pagalbos ir teikiamų paslaugų turinio ar kokybės, o dėl bendruomenės gebėjimo priimti ir palaikyti šeimą/vaiką, sukuriant papildomą paramos tinklą, stokos. Kuo daugiau bendruomenėje su rizika susiduriančių šeimų ir vaikų stigmatizavimo, atstūmimo, diskriminacijos, patyčių, tuo labiau mažėja teikiamos pagalbos poveikis ir sėkmė. Tas pasakytina ir apie bendruomenėse dirbančius specialistus. Iš praktinio darbo žinomi atvejai, kai šeimos, globėjai nesikreipia pagalbos į vietines tarnybas, kadangi bijo, kad apie jų problemas ir sunkumus žinos visa bendruomenė. Žmogiškasis faktorius yra vienas iš svarbiausių teikiamos pagalbos ir paslaugų sėkmės aspektų.

Vykdam deinstitutionalizaciją, turi būti užtikrinti visi išvardinti komponentai. Lietuvoje sisteminio požiūrio trūksta, todėl kyla grėsmė, kad deinstitutionalizacija bus fragmentiška, o jos rezultatai – abejotino poveikio vaikams ir šeimoms. Pvz., praktinis projekto vykdytojų darbas rodo, kad kai kurios savivaldybės Lietuvoje ėmėsi desperatiškai ieškoti asmenų, norinčių tapti globėjais, užtikrindami tik vieną paramos priemonę – didesnes finansines išmokas globėjams. Tuo tarpu diskusijos ir susitikimai su esamais globėjais bei asmenimis, kurie svarsto galimybę tapti globėjais rodo, kad žemos vaiko globos šeimoje motyvacijos priežastys labiau yra susijusios su nemokamų paslaugų globėjams vaiko adaptacijos šeimoje metu ir globos procese, stoka. Taip pat, vaiko apgyvendinimas globėjų šeimoje dar nereiškia sėkmės – pvz., 2015 m. net 79 vaikai buvo grąžinti iš globėjų šeimų atgal į institucijas³. Kalbant apie globą artimoje aplinkoje, deinstitutionalizacijos sėkmė bus užtikrinta, jei vaiko globa šeimai artimoje aplinkoje bus skatinama, užtikrinant visus 3 komponentus: 1) didesnę finansinę paramą globėjams; 2) laiku ir lengvai prieinamą, nemokamą pagalbą ir paslaugas globėjams ir jų globojamiems vaikams; 3) globos kokybės priežiūrą. Kartu, turi būti išplėtos globos šeimai artimoje aplinkoje formos.

NAUDOJAMI SUTRUMPINIMAI

6

Toliau šiame dokumente naudojami šie sutrumpinimai:

- De-I – deinstitutionalizacija
- NVO – nevyriausybinės organizacijos
- Projektas – „Valstybės ir savivaldybių tarnautojų gebėjimų stiprinimas deinstitutionalizacijos srityje, remiantis gerąja Norvegijos patirtimi“ projektas (Nr. LT-NOR-LT10-VRM-01-K-02-007), vykdomas su finansine Norvegijos parama, pagal Norvegijos finansinio mechanizmo programą LT10 „Gebėjimų stiprinimas ir institucinis valstybės, paramos gavėjos, ir Norvegijos viešųjų institucijų, vietos ir regioninės valdžios bendradarbiavimas“
- Projekto dalyviai – projekte dalyvaujančios savivaldybės
- LR – Lietuvos Respublika

³ Pagal Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos (SPIS) duomenis, apimant laikotarpį nuo 2015 m. sausio pradžios iki 2015 m. gruodžio pabaigos.

II. VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TARNAUTOJŲ GEBĖJIMŲ STIPRINIMAS

Atsižvelgiant į deinstitutionalizacijos proceso sudėtingumą ir kompleksškumą, svarbu sutelkti įvairių sričių ekspertus bendram darbui, kuris užtikrins geriausius sprendimus vaikams ir šeimoms. Nevyriausybinių sektoriaus organizacijos, dauguma kurių jau yra išbandžiusios įvairius pilotinius projektus vaiko kokybiškos globos ir socialinių paslaugų srityje, turi sukaupusios patirtį, reikšmingą deinstitutionalizacijos sėkmei, turi tapti pagrindiniu valstybės partneriu. Į nevyriausybinių sektoriaus rekomendacijas turi būti atsižvelgiama ne tik formaliai, tačiau kartu formuojant sprendimus, užtikrinančius tvarų perėjimą nuo institucijų prie paslaugų šeimose ir bendruomenėje. Taip pat, svarbu stiprinti valstybės ir savivaldybių atstovų kompetencijas, kurios padėtų kurti efektyvią pagalbos šeimai ir vaikui sistemą, ir užkirstų kelią grėsmei, kad deinstitutionalizacija viso labo bus perėjimas nuo didesnių prie mažesnių institucijų.

Siekiant padėti nuosekliai planuoti perėjimą nuo institucinės globos prie paslaugų bendruomenėje, ypatingai vietiniu lygmeniu, o taip pat užtikrinti, kad bus plėtojamos tinkamos alternatyvos vaikams, likusiems be tėvų globos ar kuriems iškila grėsmė patekti į uždaro tipo institucijas, asociacija „NVO vaikams konfederacija“, kartu su projekto partneriais „Žiburio“ labdaros ir paramos fondu, viešąja įstaiga „Visuomenės raidos ir vystymosi institutas“ bei Norvegijos partneriu Fyrlykta NO 2015 m. rugpjūčio mėn. pradėjo vykdyti projektą „Valstybės ir savivaldybių tarnautojų gebėjimų stiprinimas deinstitutionalizacijos srityje, remiantis gerąja Norvegijos patirtimi“ (projekto Nr. LT-NOR-LT10-VRM-01-K-02-007). Projektas vykdomas su finansine Norvegijos parama.

Bendra paramos suma – 170.045,98 EUR.

Projektas įgyvendinamas pagal 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programą LT10 „Gebėjimų stiprinimas ir institucinis valstybės, paramos gavėjos, ir Norvegijos viešųjų institucijų, vietos ir regioninės valdžios bendradarbiavimas“ (administruojanti institucija – Centrinė projektų valdymo agentūra). Programos tikslas – prisidėti prie regioninės politikos tikslų įgyvendinimo perteikiant Norvegijos Karalystės žinias ir gerąją patirtį Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms ir stiprinant gebėjimus bei bendradarbiavimą.

Projekto tikslinė grupė – valstybės ir savivaldybių tarnautojai.

Projekto tikslas – stiprinti valstybės ir savivaldybių tarnautojų gebėjimus deinstitutionalizacijos srityje, remiantis gerąja Norvegijos patirtimi.

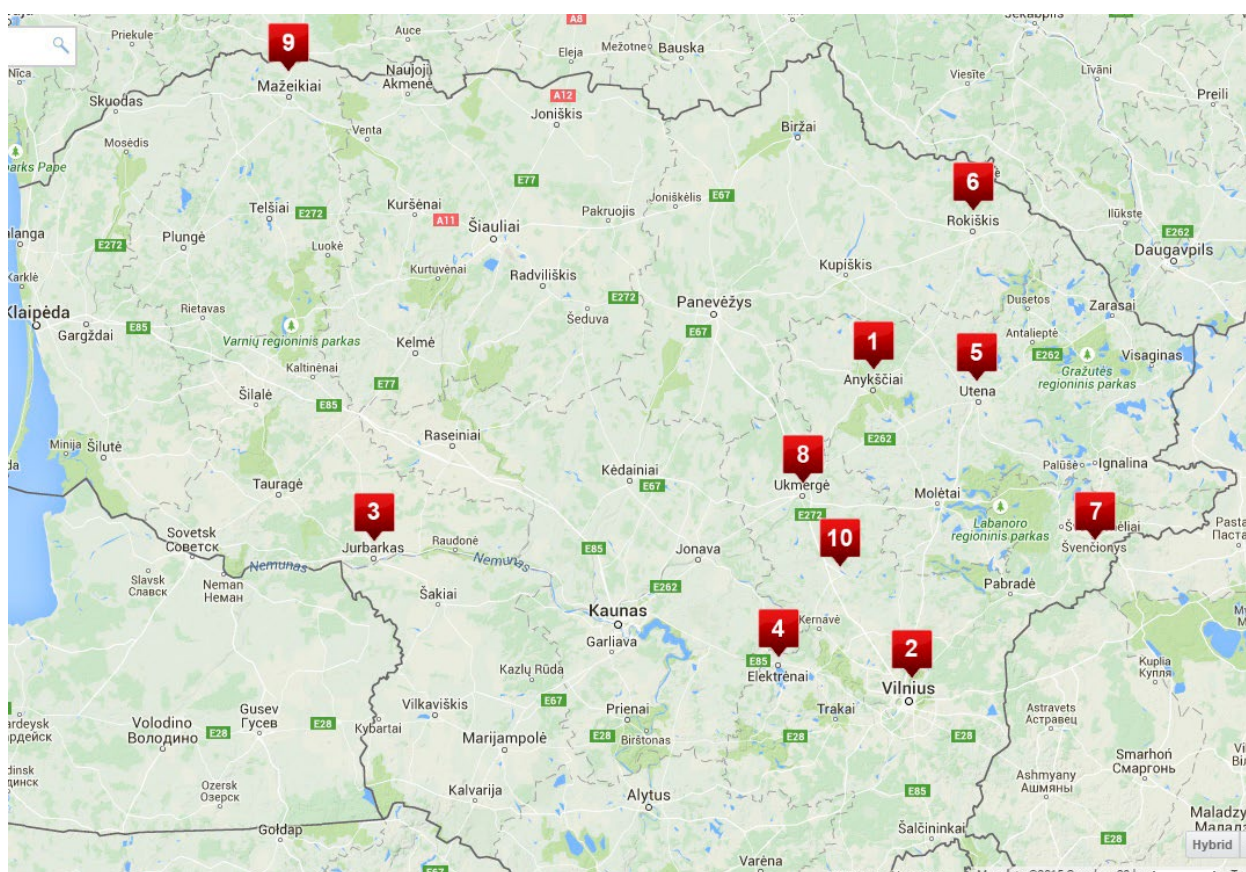
Projekto veiklos:

- ▶▶ 2 pažintiniai vizitai į Norvegijos Karalystę;
- ▶▶ lyginamoji Norvegijos ir Lietuvos vaiko globos studija;
- ▶▶ informacinės medžiagos deinstitutionalizacijos klausimais parengimas;
- ▶▶ 1 gerosios patirties deinstitutionalizacijos srityje seminaras;
- ▶▶ 6 mokymai, skirti deinstitutionalizacijos temai;
- ▶▶ tarptautinė konferencija, skirtą deinstitutionalizacijai.

Projekto geografija

Projekte dalyvauja 10 Lietuvos savivaldybių:

1. Anykščių raj. savivaldybė
2. Elektrėnų raj. savivaldybė
3. Jurbarko raj. savivaldybė
4. Mažeikių raj. savivaldybė
5. Rokiškio raj. savivaldybė
6. Širvintų raj. savivaldybė
7. Švenčionių raj. savivaldybė
8. Ukmergės raj. savivaldybė
9. Utenos raj. savivaldybė
10. Vilniaus m. savivaldybė

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2015 m. rugpjūčio-2016 m. birželio mėn.

8

Šis dokumentas yra susijęs su viena iš projekto veiklų – mokymais deinstitucionalizacijos tema. Siekiant užtikrinti mokymų turinio kokybę ir naudą projekto dalyviams, siekiama išsiaiškinti, kokie yra jų pagrindiniai poreikiai mokymams, t.y., kokių žinių ir įgūdžių dalyviai labiausiai norėtų įgyti mokymų metu.

III. APKLAUSOS EIGA IR METODOLOGIJA

METODAI

Būtina pažymėti, kad šiai apklausai nebuvo keliami griežti moksliniai reikalavimai, kadangi apklausos pobūdis nėra mokslinis. Pagrindinis apklausos tikslas – išsiaiškinti, kokie yra projekto dalyvių poreikiai, susiję su deinstytucionalizacija, t.y., kokių žinių, susijusių su šiuo procesu, jiems labiausiai trūksta. Tokiu būdu norėta užtikrinti, kad projekto rėmuose organizuojami mokymai deinstytucionalizacijos tema bus naudingi ir paskatins svarbius procesus savivaldybėse plėtojant paslaugas vaikams ir šeimoms, globos šeimai artimoje aplinkoje alternatyvas. Atliekant apklausą, laikytasi tik svarbiausių principinių nuostatų, siekiant užtikrinti gautos informacijos patikimumą ir naudą projektui.

Apklausos metu naudotas instrumentas – anketinė apklausa (klausimynas). Klausimyno pagalba siekta suprasti projekte dalyvaujančių savivaldybių realybę deinstytucionalizacijos procese; atskleisti žinių, kaip sėkmingai įgyvendinti šį procesą, spragas, ir gautų duomenų pagrindu suformuluoti praktines sėkmingos deinstytucionalizacijos rekomendacijas, kurios ir bus pateiktos projekto dalyviams mokymų turinio forma.

Klausimyną sudaro 15 uždarytų, pusiau uždarytų ir atvirų klausimų. Klausimus galima sugrupuoti į 3 pagrindinius blokus. Dalis klausimų yra skirta nustatyti, kokius pirmus žingsnius įgyvendino savivaldybės, besiruošdamos perėjimui nuo institucinės globos prie paslaugų bendruomenėje ir šeimoje. Antras klausimų blokas skirtas išsiaiškinti, kokių žinių ir įgūdžių labiausiai trūksta savivaldybių atstovams įgyvendinant deinstytucionalizaciją. Paskutinis klausimų blokas skirtas organizaciniams klausimams, siekiant išsiaiškinti, kokios turėtų būti projekto mokymų sąlygos laiko, vietos ir kt. aspektais.

Klausimyno pavyzdys pateikiamas šio dokumento *Prieduose*.

IMTIS

Sudarant imtį, moksliniai atrankos kriterijai netaikyti. Buvo siekiama užtikrinti, kad apklausoje dalyvautų visų 10 savivaldybių-projekto dalyvių, atstovai (po 1-3 dalyvius). Apklausoje taip pat dalyvavo valstybinių institucijų atstovai.

TYRĖJŲ ETIKA RESPONDENTŲ POŽIŪRIU

Visuose apklausos etapuose siekta, kad respondentų dalyvavimas apklausoje ir jų pateikiama informacija nebūtų kokiu nors būdu panaudota prieš juos ar perduota kitiems asmenims. Apklausos procese laikytasi šių etikos principų: sąžiningumo, laisvanoriškumo (gaunant kiekvieno apklausos dalyvio žodinį sutikimą), konfidencialumo ir anonimiškumo.

Išoriniam apklausos validumui garantuoti pateikiama detali apklausos ataskaita, kurioje yra įvardytas apklausos objektas, vykdymo vieta, taikyti metodai ir eiga, apklausos rezultatai.

APKLAUSOS ORGANIZAVIMAS, EIGA IR DALYVIAI

Tyrimas vykdytas 2015 m., dviejų pažintinių vizitų į Norvegijos Karalystę, įgyvendintų projekto rėmuose, metu. Pažintiniai vizitai pasirinkti kaip tinkama aplinka apklausai atlikti dėl kelių priežasčių:

- ▶ užtikrintas 100% klausimynų grįžtamumas;
- ▶ sudarytos galimybės gyvai paaiškinti apklausos dalyviams, kokiu tikslu atliekama apklausa, kaip bus panaudoti duomenys, kaip turi būti užpildomas klausimynas ir atsakyti į kitus dalyviams kilusius klausimus;
- ▶ sudarytos sąlygos apklausos dalyviams klausimyną užpildyti anonimiškai – pasirenkant

jiems patogią aplinką ir laiką. Vienintelis reikalavimas – užpildytus klausimynus grąžinti iki pažintinio vizito pabaigos;

►► taip pat, užtikrintas projekto valdymas laiko aspektu – užpildyti klausimynai reikalingi kitoms projekto veikloms įgyvendinti tinkamai ir laiku, kadangi nuo apklausos metu gautų duomenų priklauso projekto mokymų turinys, ir atitinkamai, projekto vykdytojų pasiruošimas.

Tyrimo objektas – projekto dalyvių žinių ir įgūdžių lygmuo deinstitutionalizacijos tema.

2015 m. rugpjūčio mėn. nuspręsta dėl apklausos objekto ir metodologijos, parengtas klausimynas, suderinti jo klausimai. Spalio mėn. galutinai suderintas klausimynas, sutarta dėl apklausos atlikimo, rezultatų suvedimo. Apklausos klausimynai išplatinti dviem dalyvių grupėms, dalyvavusiems pažintiniuose vizituose – spalio mėn. ir gruodžio mėn. Iš viso apklausoje dalyvavo 30 dalyvių, iš jų 4 vyrai ir 26 moterys. Visi dalyviai sutiko laisvanoriškai dalyvauti apklausoje.

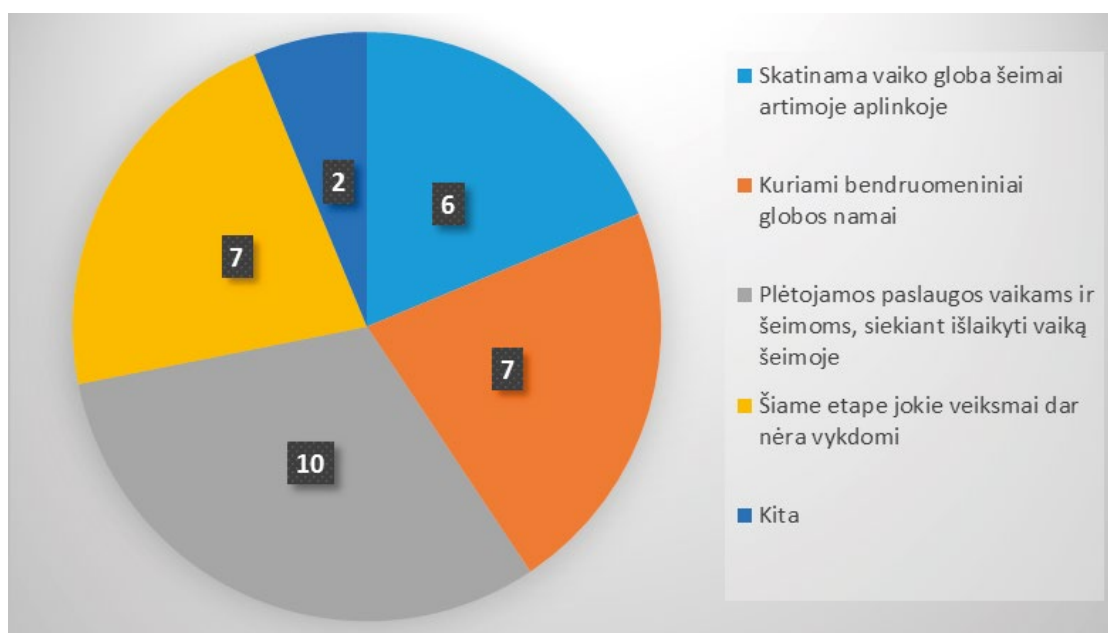
2015 m. gruodžio-2016 m. vasario mėn. atliktas gautų apklausos duomenų apibendrinimas, analizė ir apklausos rezultatų aprašymas (interpretuojami apklausos duomenys). Rezultatų aprašymas pateikiamas toliau šiame dokumente.

IV. APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

4.1. PIRMIEJI SAVIVALDYBIŲ ŽINGSNIAI DEINSTITUCIONALIZACIJOS PROCESU

Pirmas apklausos klausimų blokas buvo skirtas išsiaiškinti, kokius pirmus deinstitutionalizacijos žingsnius įgyvendino projekte dalyvaujančios savivaldybės, t.y., kaip jos ruošiasi perėjimui nuo institucinės globos prie paslaugų bendruomenėje ir šeimai artimoje aplinkoje. Taip pat, siekta nustatyti, kokių papildomų priemonių ir sąlygų reikia savivaldybėms deinstitutionalizacijos procese.

Komentuodami pirmuosius veiksmus De-I procese (žr. 1 pav.), respondentai galėjo pasirinkti visus tinkamus atsakymų variantus iš pateiktų, o taip pat pateikti savo komentarus. Atsakymai nurodomi pagal respondentų, pasirinkusių vieną ar kitą atsakymą, skaičių.

1 pav. Pirmieji veiksmai savivaldybėse, susiję su De-I

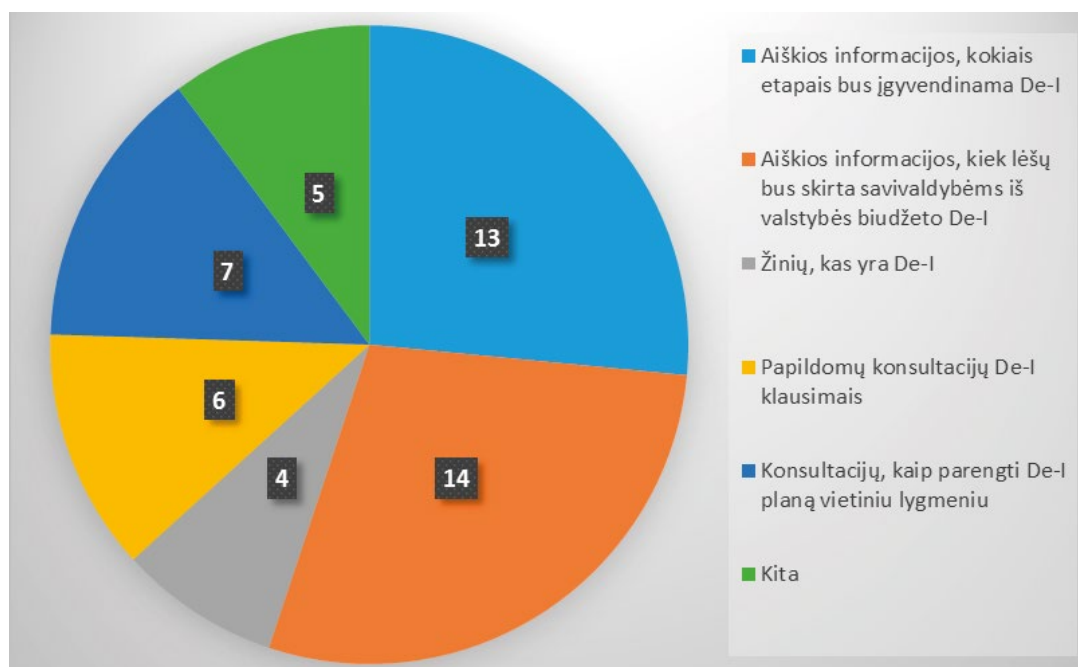
Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, savivaldybės stengiasi plėtoti paslaugas vaikams ir šeimoms, kurti bendruomeninius globos namus. Bandoma skatinti vaikų globą šeimai artimoje aplinkoje – ruošiant globėjus, viešinant ir populiarinant globą (per vietinę spaudą, radiją, platinant informacinę medžiagą, organizuojant susitikimus su gyventojais, kt.), įtraukiant jau esamus globėjus į susitikimus su bendruomenės nariais, kurių metu globėjai dalinasi savo patirtimi, bando sudominti kitus globa. Kai kurios savivaldybės moka papildomas išmokas globėjams už globojamus vaikus, tačiau tik viena savivaldybė nurodė, kad planuojama finansuoti paslaugas globėjams ir jų globojamiems vaikams. Tai leidžia daryti išvadą, kad trūksta kompleksinio, visapusiško požiūrio į deinstitutionalizaciją, todėl yra grėsmė, kad pasirinktos priemonės neapims visų poreikių, kuriuos būtina patenkinti, kad užkirsti kelią vaikų patekimui į globos institucijas. Daugiau nei penktadalis respondentų nurodė, kad šiame etape jų savivaldybė nevykdo jokių veiksmų, skirtų perėjimui nuo institucinės globos prie paslaugų bendruomenėje ir šeimoje. Tai leidžia daryti prielaidą, kad dalis savivaldybių arba neturi pakankamai informacijos, kaip vyksta deinstitutionalizacijos procesas ir kokios yra savivaldybių atsakomybės, įgaliojimai ir galimybės šiame procese, arba laukia ryžtingesnių veiksmų nacionaliniu lygmeniu.

Būtina pažymėti ir tai, kad vienas iš respondentų nurodė, kad buvo organizuojami susitikimai su nevyriausybinio sektoriumi, kurių metu nevyriausybinių organizacijų galėjo pateikti savo rekomendacijas ir pasiūlymus dėl deinstitutionalizacijos proceso. Tačiau nevyriausybinių organizacijų pasiūlymus būtina „atgaivinti“. Tai leidžia daryti prielaidą, kad trūksta sėkmingo bendradarbiavimo tarp valstybės ir savivaldybių institucijų bei nevyriausybinių organizacijų.

sybinių organizacijų, ir jo reikšmės suvokimo (NVO nėra laikomos rimtu ir lygiateisiu valstybės partneriu).

Prie atsakymo Kita respondentai nurodė tik papildomas išmokas globėjams bei konsultacijas su nevyriausybinio sektoriumi.

Antru klausimu buvo siekiama nustatyti, ko labiausiai trūksta savivaldybėms, kad užtikrinti deinstitutionalizacijos proceso sėkmę (žr. 2 pav.). Atsakymai nurodomi pagal respondentų, pasirinkusių vieną ar kitą atsakymą, skaičių. Respondentai galėjo rinktis visus tinkančius atsakymų variantus, ir papildomai įrašyti savo komentarus.

2 pav. Savivaldybių poreikiai De-I procese

Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, beveik pusei savivaldybių būtų svarbu gauti daugiau aiškios informacijos, kokiais etapais bus įgyvendinama deinstitutionalizacija vietiniu lygmeniu ir kiek šiam procesui bus skirta lėšų savivaldybėms iš valstybės biudžeto. Tai leidžia daryti prielaidą, kad šiuo metu trūksta konstruktyvaus dialogo tarp nacionalinio ir vietinio lygmens, bendro darbo ieškant geriausių sprendimų deinstitutionalizacijos proceso iššūkiams. Respondentų atsakymai rodo, kad jie pakankamai gerai suvokia, kas yra deinstitutionalizacijos procesas – daugiau sunkumų atsiranda planuojant praktinį šio proceso įgyvendinimą. Todėl remiantis respondentų atsakymais, galima teigti, kad būtina sudaryti sąlygas savivaldybėms gauti papildomas konsultacijas De-I klausimais, tame tarpe, kaip parengti efektyvų perėjimo nuo institucinės globos prie paslaugų planą vietiniu lygmeniu.

Prie atsakymo varianto Kita respondentai pažymėjo, kad deinstitutionalizacijos sėkmei užtikrinti vietiniu lygmeniu taip pat trūksta:

- ▶▶ *vietos politikų valios, specialistų profesionalumo, lėšų savivaldybių biudžete*
- ▶▶ *savivaldybėms aktualūs visi klausimai*
- ▶▶ *institucijų bendradarbiavimo*
- ▶▶ *informacijos pakanka, trūksta veikimo*
- ▶▶ *valstybės lygmeniu trūksta bendradarbiavimo tarp įvairių žinybų, institucijų susijusių su deinstitutionalizacijos procesais.*

Atsižvelgiant į respondentų atsakymus, galima teigti, kad siekiant užtikrinti deinstitutionalizacijos proceso sėkmę, svarbu užtikrinti savivaldybėms papildomas priemones pagal kiekvienos savivaldybės individualius poreikius. Vienoje savivaldybėje gali trukti žinių, kas yra deinstitutionalizacija, todėl šis procesas nevyksta,

nes nežinoma, nuo ko reikėtų pradėti, o kitoje savivaldybėje galbūt jau yra politinė valia ir pasirengimas veikti, tačiau trūksta papildomų konsultacijų, kurios suteiktų savivaldybei grįžtamąjį ryšį, ar jos pasirinkti veiksmai tinkami. Papildomos priemonės, reikalingos savivaldybėms – konsultacijos, parengtų De-I planų įvertinimai ir grįžtamasis ryšys, mokymai, bendradarbiavimo mechanizmų stiprinimas, daugiau dialogo tarp valstybinio ir vietinio lygmens. Bendradarbiavimo mechanizmai turėtų remtis ne tik formaliais susitikimais tarp skirtingų institucijų, tarnybų ir organizacijų atstovų, tačiau taip pat konkrečiais susitarimais, atsakomybių pasidalijimu, atviru noru dirbti kartu.

Papildomai, respondentų buvo paprašyta parašyti savo nuomonę, pastabas ir komentarus apie tai, kokių žinių ir (ar) įgūdžių trūksta savivaldybėms deinstitutionalizacijos procese. Respondentų atsakymai pateikiami žemiau:

- ▶▶ *neaišku, kaip deinstitutionalizacija vyks savivaldybėse.*
- ▶▶ *Aiškumo iš ministerijos (LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – aut. pastaba).*
- ▶▶ *Šiam procesui turi būti paruošta teisinė ir materialinė bazė, parengti globėjai.*
- ▶▶ *Stiprinti bendruomenes, siekti, kad paslaugos būtų teikiamos bendruomeniniu principu, aktyvinti visuomenę, telkti žmogiškuosius išteklius.*
- ▶▶ *Įvairių žinybų, institucijų, savivaldybių administracijų atstovams priimti sprendimus dėl deinstitutionalizacijos praverstų BENDRI mokymai apie tarptautinio bendradarbiavimo reikšmę ir būdus. Juose turi dalyvauti komanda: vaiko teisių apsaugos skyriaus atstovas, socialinių paslaugų atstovas, vaikų globos namų atstovas, savivaldybės administracijos atstovas, kuruojantis šią sritį ar (ir) kiti suinteresuoti deinstitutionalizacijos proceso įgyvendinimo dalyviai.*
- ▶▶ *Tiek aukščiausiu lygmeniu (Vyriausybės, ministerijų), tiek vietos lygmeniu turi būti aiškiai išskirtos ir sudėliotos funkcijos ir atsakomybė.*

Respondentų atsakymai patvirtina prieš tai darytas išvadas, kad deinstitutionalizacijos procesas turi būti nuoseklesnis, labiau struktūruotas ir remtis konstruktyviu ir atviru bendradarbiavimu tarp valstybinio ir vietinio lygmens, įtraukiant ir nevyriausybinių sektorių. Trūksta aiškumo, kaip vyks deinstitutionalizacija savivaldybėse, o tai savo ruožtu skatina neveiksnumą. Kitas svarbus atsakymuose išryškėjęs aspektas yra tas, kad deinstitutionalizacija turi būti nuosekli – vaikų skaičių globos institucijose mažinti ir paslaugų prieinamumą šeimoms bei vaikams didinti įmanoma tik tuo atveju, jei institucijų uždarymas yra laipsniškas, neskubotas. Tai reiškia, kad pirmiausia turi būti apgalvotos ir išplėtos paslaugos ir užtikrintas jų prieinamumas šeimoms, vaikams (apimant visas grupes – nuo vaikų, augančių šeimose, susiduriančiose su didele rizika, iki vaikų, turinčių elgesio problemų tiek dėl turimų raidos sutrikimų, tiek dėl išgyvenamų trauminių patirčių, iki vaikų, augančių šeimose, kurioms reikalinga tik minimali pagalba, ir t.t.), globėjams ir globėjų šeimose globojamiems vaikams. Taip pat, turi būti užtikrintos įvairios globos šeimai artimoje aplinkoje alternatyvos. Tik sukūrus efektyvios pagalbos, paramos ir paslaugų mechanizmus bei alternatyvias vaiko globos aplinkas įmanoma pradėti vykdyti globos institucijų uždarymą. Tai taip pat padėtų sėkmingai valdyti deinstitutionalizacijos procesą.

Siekiant apimti visus deinstitutionalizacijos aspektus, respondentų paprašyta pakomentuoti šalies įstatyminę bazę, nurodant, ar deinstitutionalizacijos sėkmei užtikrinti yra būtini pokyčiai ir šioje srityje. Respondentų atsakymai pateikiami žemiau:

- ▶▶ *Reikėtų teisės aktų apie profesionalių globėjų rengimą, problemišumą, paslaugų šeimoms teikimą (tai galėtų būti prevencija jų patekimo į rizikos šeimų sąrašą).*
- ▶▶ *Paspartinti Vaiko teisių pagrindų įstatymo pataisų priėmimą.*
- ▶▶ *Socialinių paslaugų įstatymas: profesionalių globėjų institutas (apmokėjimas fiziniams asmenims – globėjams); pagalbos pinigai globėjams, globojantiems giminytės ryšiais susijusius vaikus).*
- ▶▶ *Peržiūrėti Globos bei laikinosios globos nuostatus.*

- ▶▶ Tiksliai reglamentuoti finansavimo klausimus, kad savivaldybės galėtų aktyviau jungtis į persitvarkymo procesą (finansavimo mechanizmas).
- ▶▶ Realus socialinių paslaugų savivaldybėse poreikio vertinimas ir teikiamų paslaugų kokybės vertinimo mechanizmas.
- ▶▶ Turi atsirasti globėjai ir plėstis paslaugų spektras.
- ▶▶ Valstybės institucijos, keisdamos įstatymų bazę turi glaudžiau bendradarbiauti su NVO sektoriumi ir pasitelkti gerą patirtį.

Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, didesnių pasiūlymų dėl pakeitimų įstatymuose ar kituose teisės aktuose nepateikta. Pasiūlymai, tiesiogiai susiję su teisiniais aspektais, kuriuos būtina įtvirtinti šalies įstatymuose – tai poreikis įteisinti profesionalių globėjų modelį Lietuvoje. Taip pat, svarbu kuo greičiau patvirtinti LR Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimus, peržiūrėti globos ir laikinosios globos nuostatus.

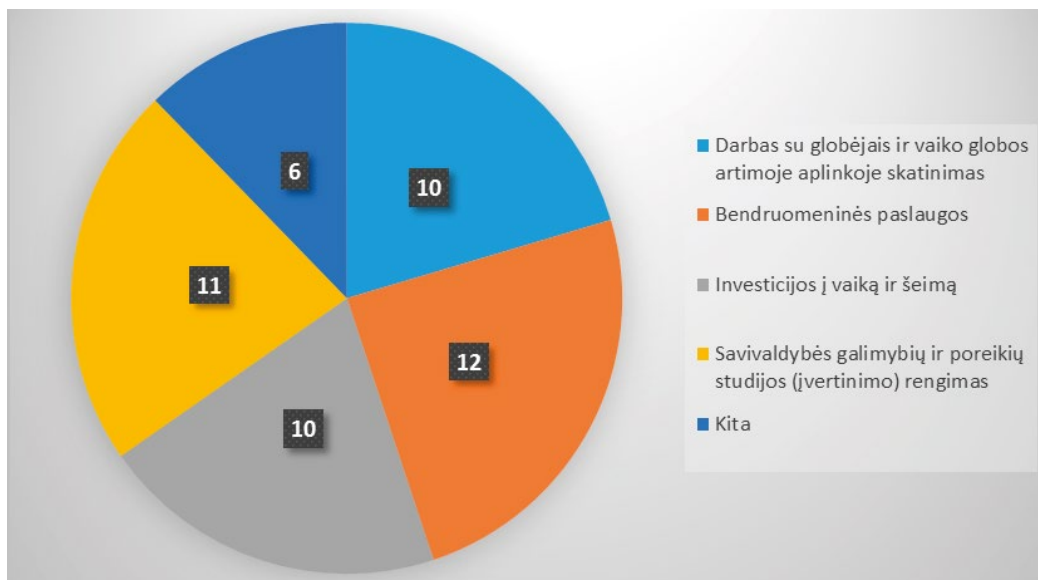
Profesionalių globėjų atsiradimas leistų sudaryti institucijoms alternatyvią aplinką be tėvų globos likusiems vaikams, kuriems sudėtinga rasti įprastus globėjus (pvz., tai yra vaikai, turintys negalią; elgesio problemų turintys vaikai, ypač vyresnio amžiaus; specialiųjų poreikių vaikai). Be to, profesionalūs globėjai sudarytų tinkamą aplinką globoti vaikus, laikinai išimtus iš biologinių šeimų, dėl veiksmų, keliančių riziką vaikų sveikatai ir (ar) gyvybei. LT Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas taip pat numato tam tikras priemones, reikšmingas deinstitutionalizacijos procese, pvz., pagalbos plano šeimai ir vaikui sudarymo ir vykdymo aspektus.

Kiti respondentų atsakymai nėra susiję su teisinės bazės pakeitimais, tačiau parodo, kad būtina stiprinti vaiko globą šeimai artimoje aplinkoje, planuojant ne tik išmokų globėjams didinimą, bet ir paslaugų prieinamumą; stiprinti bendradarbiavimo mechanizmus; sudaryti sąlygas įvertinti kiekvienos atskiros savivaldybės individualią situaciją paslaugų ir jų plėtros poreikio srityje.

4.2. ŽINIOS IR ĮGŪDŽIAI DEINSTITUCIONALIZACIJOS PROCESĖ: PROJEKTO DALYVIŲ POREIKIAI

Antras apklausos klausimų blokas buvo susijęs su projekto metu planuojamais mokymais. Iš viso, projekto metu visoms 10 savivaldybių, dalyvaujančių mokymuose, planuojama organizuoti 6 mokymus po 3 dienas. Mokymai bus skirti deinstitutionalizacijos temai. Mokymų pagalba siekiama suteikti daugiau žinių dalyviams, kaip deinstitutionalizacijos procesas turi būti įgyvendinamas vietiniu lygmeniu ir kokie konkretūs praktiniai veiksmai padėtų užtikrinti deinstitutionalizacijos sėkmę. Taip pat, tikimasi, kad mokymai sudarys sąlygas projekto dalyviams (savivaldybių atstovams) atsakyti į jiems rūpimus klausimus, susijusius su deinstitutionalizacija ir jos įgyvendinimu savivaldybėse. Todėl apklausos metu buvo siekiama išsiaiškinti, koks mokymų turinys būtų aktualiausias projekto dalyviams.

Pirmiausia, respondentų paprašyta įvardinti konkrečias, jiems svarbiausias temas, susijusias su mokymų turiniu (žr. 3 pav.). Atsakymai nurodomi pagal respondentų, pasirinkusių vieną ar kitą atsakymą, skaičių. Respondentai galėjo rinktis visus tinkančius atsakymų variantus, ir papildomai įrašyti savo komentarus. Pagal respondentų atsakymus bus atitinkamai dėliojamas ir projekto mokymų turinys, pasitelkiant svarbų partnerį – LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovus. Tikimasi, kad tai taip pat padės skatinti dialogą tarp valstybinio bei vietinio lygmens, sudarys sąlygas savivaldybėms išsakyti savo nuogąstavimus, užduoti svarbius klausimus, kurie kyla deinstitutionalizacijos procese.

3 pav. Mokymų turinys, pagal projekto dalyvių poreikius

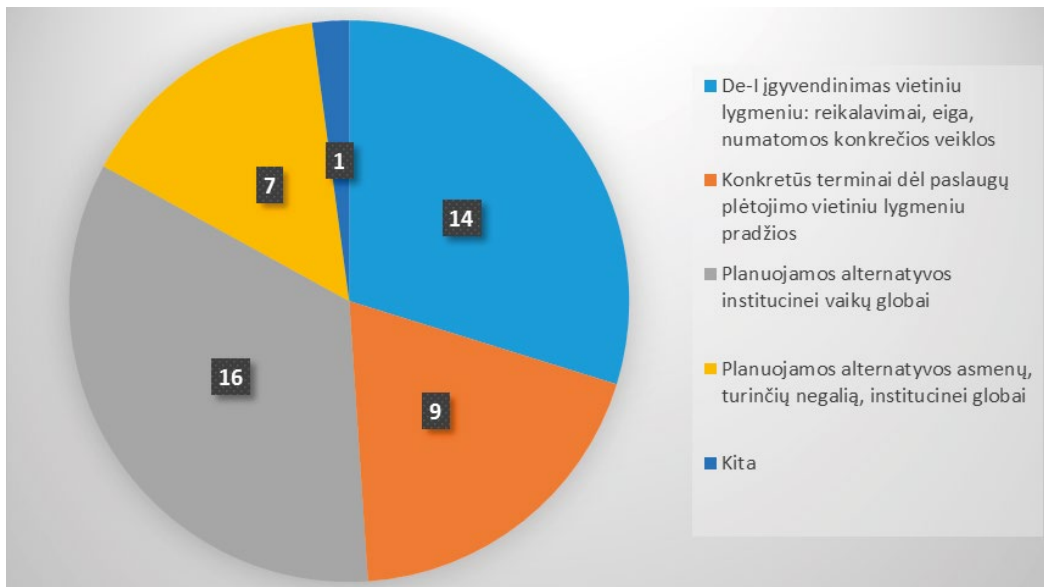
Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, mokymai deinstitutionalizacijos tema turėtų būti kompleksiniai, apimantys skirtingus šio proceso aspektus ir sritis – darbą su globėjais ir vaiko globos artimoje aplinkoje skatinimo galimybes; bendruomenines paslaugas (kas tai yra, kaip tokios paslaugos turėtų būti plėtojamos ir finansuojamos, kaip užtikrinti jų kokybę); investicijas į vaiką ir šeimą, siekiant išlaikyti vaiką šeimoje, kai vaiko išėmimas yra kraštutinė priemonė. Kaip ir ankstesnių klausimų atveju, galima pastebėti, kad savivaldybėms yra aktualu įsivertinti savo situaciją – kokios paslaugos yra prieinamos savivaldybėje, kokių trūksta, kiek esamos paslaugos yra efektyvios ir tenkina esamą poreikį, kaip galima panaudoti esamą infrastruktūrą ir pan.

Prie atsakymo varianto *Kita* respondantai pažymėjo, kad mokymų metu jiems būtų aktualu aptarti tokias temas:

- ▶▶ *kaip pasitelkti NVO, kokias funkcijas joms deleguoti.*
- ▶▶ *Darbas su krizes patiriančiomis šeimomis.*
- ▶▶ *Gyventojų švietimas (priemonės ir būdai).*
- ▶▶ *Paslaugų socialinės rizikos šeimoms kokybiškumo užtikrinimas, siekiant nepaimti vaikų iš šeimos ar juos gražinti į šeimą.*
- ▶▶ *NVO potencialo atskleidimas.*
- ▶▶ *Paslaugų ir jų pirkimo mechanizmas.*

Taigi, deinstitutionalizacijos procese savivaldybėms taip pat svarbios žinios tokiose srityse kaip: nevyriausybinių organizacijų potencialo išnaudojimas ir efektyvių bendradarbiavimo mechanizmų tarp savivaldos bei nevyriausybinių sektoriaus kūrimas; paslaugų finansavimo mechanizmai (šiuo atveju taip pat būtina skatinti perėjimą nuo projektinio paslaugų finansavimo prie paslaugų pirkimo viešųjų pirkimų tvarka – aut. pastaba); teikiamų paslaugų kokybės ir poveikio paslaugų gavėjams vertinimo galimybės.

Į projekto mokymus planuojama kviešti LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovus, atsižvelgiant į tai, kad deinstitutionalizacija yra šios ministerijos atsakomybėje. Todėl respondentų buvo prašoma nurodyti, kokius klausimus ministerijos atstovai turėtų pristatyti mokymų metu. Atsakymai nurodomi pagal respondentų, pasirinkusių vieną ar kitą atsakymą, skaičių (žr. 4 pav.). Respondentai galėjo rinktis visus tinkančius atsakymų variantus, ir papildomai įrašyti savo komentarus.

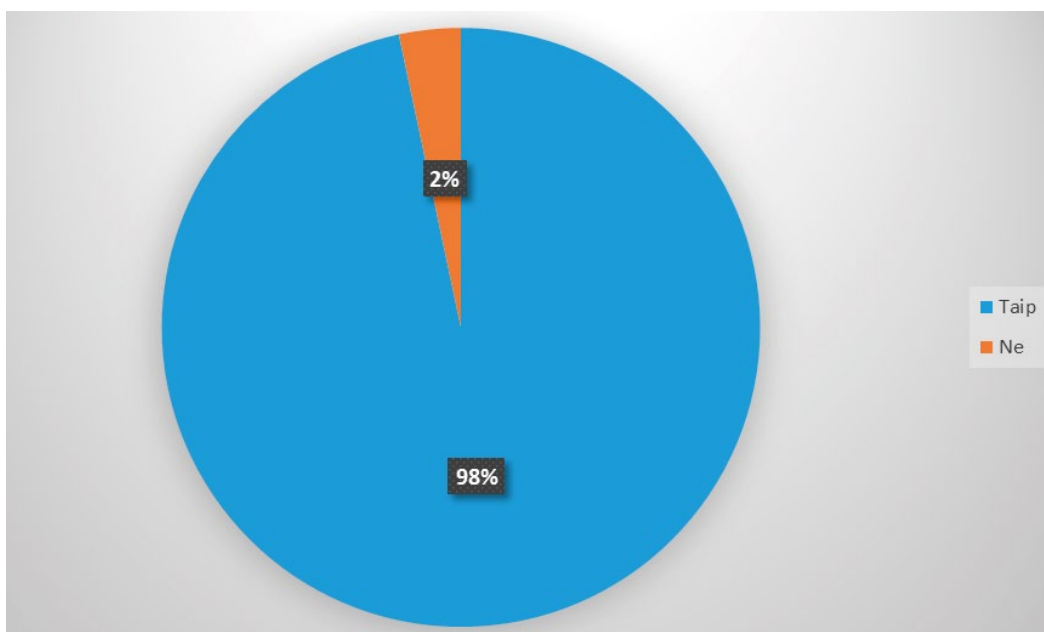
4 pav. LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovų pristatymo turinys, pagal projekto dalyvių poreikius

Respondentų atsakymai rodo, kad labiausiai savivaldybėms deinstitutionalizacijos procese svarbus aiškumas, kaip vyksta šis procesas ir kokie yra jo atskiri etapai: laiko, turinio ir eigos aspektais.

Susirūpinimą kelia tai, kad tik mažiau nei dešimtadalis apklausoje dalyvaujančių savivaldybių nurodė, kad jiems svarbios būtų žinios apie planuojamas asmenų, turinčių negalią, institucinės globos alternatyvas. Tai leidžia daryti prielaidą, kad Lietuvoje didesnis dėmesys yra skiriamas vaikų deinstitutionalizacijai, tuo tarpu asmenų, turinčių negalią deinstitutionalizacija yra pradiniame taške, dažnai pamirštama kaip svarbus bendrojo deinstitutionalizacijos proceso komponentas.

Prie atsakymų Kita respondentai nurodė, kad visi nurodyti klausimai yra aktualūs savivaldybėms, todėl visus juos būtų svarbu aptarti mokymų metu.

Siekiant sudaryti sąlygas pačių mokymų dalyvių aktyvumui, skatinti glaudesnę bendradarbiavimą ir bendravimą tarp atskirų savivaldybių/regionų, mokymų metu dalyviams yra sudaroma galimybė pristatyti pirmąją gerąją patirtį įgyvendinant deinstitutionalizaciją savo bendruomenėse. Todėl respondentų buvo klausama, ar jiems būtų įdomu susipažinti su kitų savivaldybių gerąja patirtimi (žr. 5 pav.) ir (ar) pristatyti savo savivaldybės pirmuosius teigiamus rezultatus De-I procese (žr. 6 pav.).

5 pav. Poreikis susipažinti su kitų savivaldybių teigiama patirtimi De-I srityje

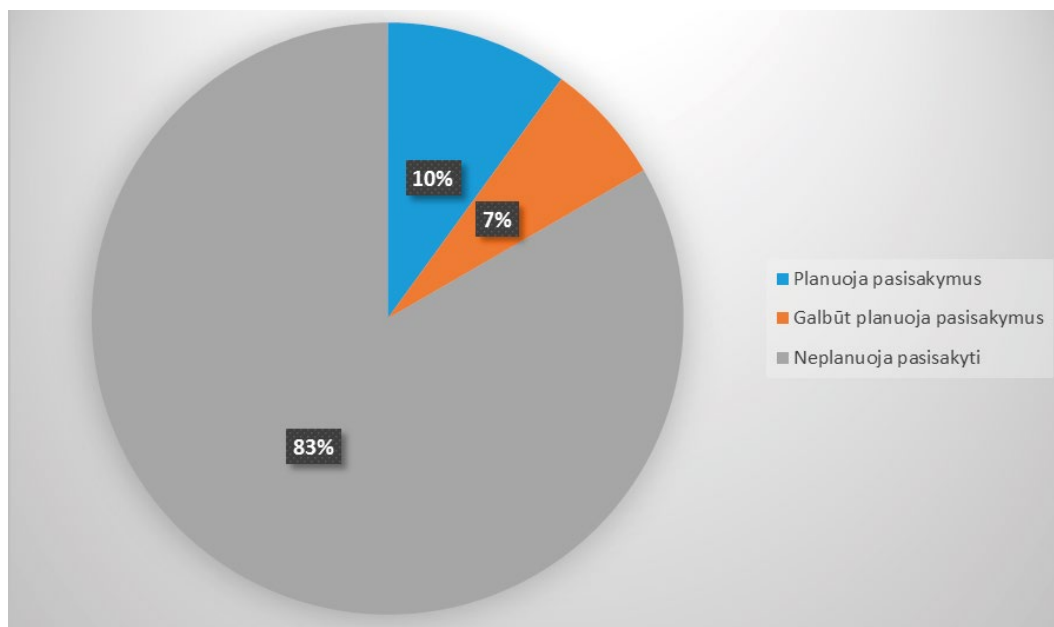
Tik vienas iš respondentų nurodė, kad kitų savivaldybių patirtis deinstitutionalizacijos procese yra neaktuali. Kitos savivaldybės norėtų susipažinti su projekto dalyvių gerąja patirtimi, pasimokyti, kas pavyko, kas ne, į ką reikėtų atkreipti dėmesį De-I procese, kt. Tai taip pat pabrėžia poreikį skatinti bendradarbiavimą tarp regionų, kas galėtų būti papildoma priemonė užtikrinant deinstitutionalizacijos sėkmę – regionai galėtų konsultuotis vienas su kitu, dalintis praktiniais patarimais dėl paslaugų plėtros, kt.

Respondentai komentavo ir gerosios patirties pristatymų turinį. Anot respondentų, pristatymų turinį turėtų sudaryti informacija apie tai, koks yra:

- ▶▶ konkretus savivaldybių veiksmų turinys, įgyvendinant deinstitutionalizaciją;
- ▶▶ išmoktos pamokos – kas pasisekė, o kas ir kodėl buvo nesėkminga, kokios nesėkmių priežastys;
- ▶▶ konkrečių paslaugų pavyzdžiai ir jų poveikis vaikams ir šeimoms.

Visos nurodytos temos respondentų įvertintos kaip vienodai svarbios.

Tuo tarpu savivaldybių, norinčių pristatyti savo gerąją patirtį atsirado kur kas mažiau (žr. 6 pav.).

6 pav. Dalyvių pasirengimas pristatyti gerąją patirtį De-I procese

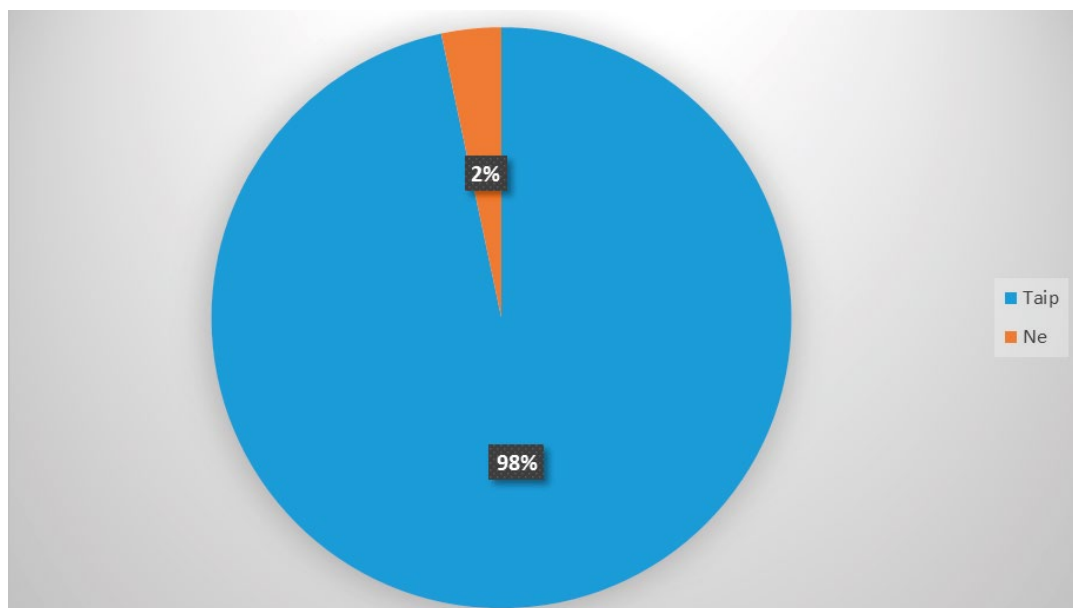
Tik 3 savivaldybių atstovai užtikrintai nurodė, kad norėtų pristatyti savo gerąją patirtį įgyvendinant deinstitutionalizaciją. Tai leidžia daryti prielaidą, kad deinstitutionalizacijos procesas daugelyje savivaldybių dar yra pačiame pradiniam taške, todėl šiame etape dar sudėtinga kalbėti apie rezultatus. Tą patvirtina ir aukščiau aptarti apklausos duomenys, kurie rodo, kad dalis savivaldybių dar nėra pradėjusios deinstitutionalizacijos proceso, kita dalis susiduria su informacijos stoka, kaip šis procesas turėtų būti vykdomas savivaldybės lygmeniu, o dar kitos savivaldybės turi daugiau klausimų nei pirmųjų gerų rezultatų plėtojant paslaugas ir kuriant alternatyvas vaikų institucinei globai.

Respondentų, kurie išreiškė norą pasidalinti gerąja patirtimi, buvo paprašyta pakomentuoti ir tai, koks būtų jų pranešimo turinys. Respondentai nurodė, kad tai būtų:

- ▶▶ vaikų globos sistemos pertvarka (konkretūs veiksmai, kurių ėmėsi savivaldybė)
- ▶▶ pranešimas nuo LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos De-I klausimu
- ▶▶ vienas iš respondentų, pažymėjusių, kad norėtų pristatyti gerąją patirtį, konkrečios temos neįvardijo.

Šiems respondentams bus sudaryta galimybė projekto mokymų metu pasidalinti gerąja patirtimi, papasakoti kitoms savivaldybėms, kaip pradėtas De-I procesas bendruomenėje, kokie pirmieji rezultatai.

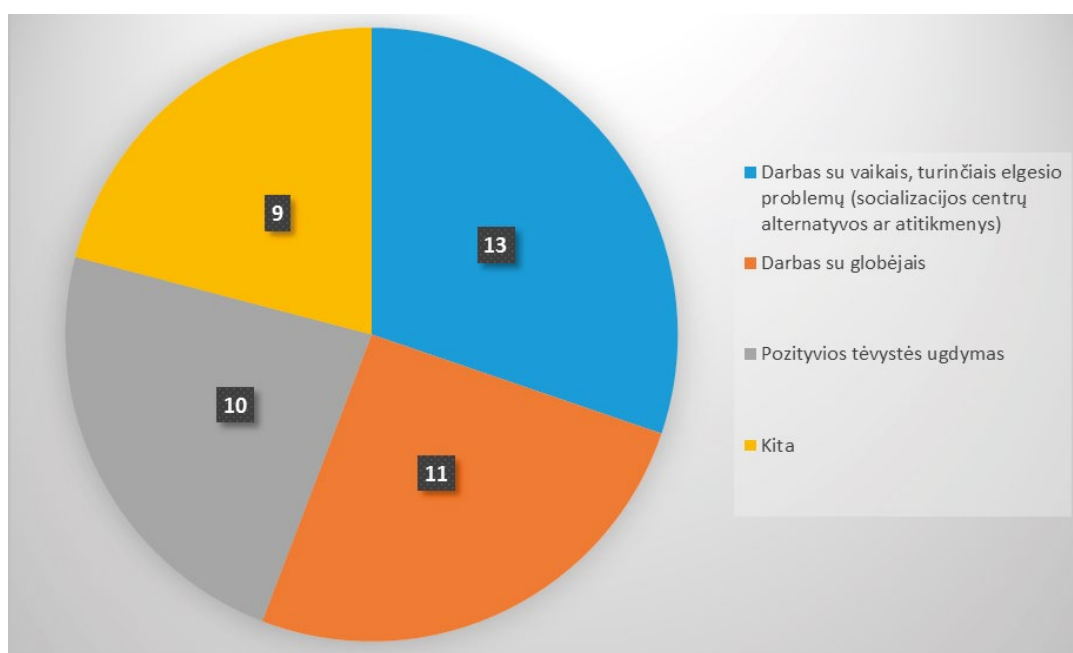
Galiausiai, buvo klausiama ir apie tai, ar dalyviams būtų svarbu susipažinti su užsienio šalių patirtimi deinsti-
tucionalizacijos ir paslaugų plėtros srityje (žr. 7 pav.).

7 pav. Projekto dalyvių poreikis susipažinti su užsienio šalių teigiama patirtimi De-I ir paslaugų plėtros srityje

Tik vienas iš respondentų nurodė, kad užsienio šalių patirtis vykdant deinsti-
tucionalizaciją bei plėtojant pas-
laugas nėra aktuali Lietuvai. Visi kiti respondentai norėtų susipažinti su tokia patirtimi, atrasti gerų pavyzdžių,
kurie galbūt galėtų būti pritaikyti ir Lietuvoje. Tai parodo ir pažintinių vizitų, įgyvendintų projekto metu, nau-
dą projekto dalyviams.

Kartu respondentų buvo prašoma įvardinti, kokios konkrečios temos būtų aktualiausios ir svarbiausios, kal-
bant apie užsienio šalių patirtį (žr. 8 pav.). Atsakymai nurodomi pagal respondentų, pasirinkusių vieną ar kitą
atsakymą, skaičių. Respondentai galėjo rinktis visus tinkančius atsakymų variantus, ir papildomai įrašyti savo
komentarų.

8 pav. Aktualios temos, susijusios su užsienio šalių patirtimi De-I ir socialinių paslaugų plėtros srityje

Paveiksle nurodytos temos yra vienodai svarbios projekto dalyviams – tiek darbas su globėjais, tiek pozityvios
tėvystės įgūdžių ugdymas, tiek darbas su vaikais, turinčiais elgesio problemų, plėtojant alternatyvas užda-

roms institucijoms (tokioms kaip socializacijos centrai).

Prie nurodyto klausimo respondentai surašė nemažai savo pasiūlymų – respondentai nurodė, kad jiems būtų svarbu sužinoti:

- ▶▶ *kaip pritraukti globėjus, juos motyvuoti; kaip sukurti realią pagalbą paslaugą?*
- ▶▶ *Bendruomenių įtraukimas į darbo su šeima procesą (socialinis klasteris).*
- ▶▶ *Darbas su psichinę negalią turinčiais tėvais.*
- ▶▶ *Vaiko teisių specialistų, socialinių darbuotojų kompetencijų ugdymas.*
- ▶▶ *Globos, priežiūros atvejų vadybos vystymas.*
- ▶▶ *Darbas su šeimomis.*
- ▶▶ *Socialinių paslaugų bendruomenėse užtikrinimas (realus socialinių paslaugų prieinamumas).*
- ▶▶ *Vietos bendruomenių (savivaldybių) iniciatyvos skatinimas.*
- ▶▶ *Darbas su mokytojais, jų profesinio tobulėjimo galimybių mokantis ugdyti vaikus, turinčius elgesio, emocinių sutrikimų, gyvenančius globos įstaigose arba globėjų šeimose.*

Respondentų atsakymai leidžia spręsti ir apie tai, su kokiomis aktualiausiomis socialinėmis problemomis susiduriama savivaldybėse. Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, aktualios socialinės problemos vietiniu lygmeniu yra:

- ▶▶ žema bendruomenės narių motyvacija globoti vaikus
- ▶▶ paslaugų ir kompetencijos stoka dirbant ir teikiant efektyvią pagalbą vaikams, turintiems elgesio sunkumų
- ▶▶ paslaugų ir kompetencijos stoka dirbant ir teikiant efektyvią pagalbą tėvams, ypatingai aukštos rizikos grupės (pvz., turintiems psichinę negalią)
- ▶▶ žemas vietos bendruomenių aktyvumas ir kompetencijos stoka paslaugų teikimo procese
- ▶▶ specialistų kompetencijų stoka
- ▶▶ paslaugų, atitinkančių individualius šeimų ir vaikų poreikius, prieinamumo užtikrinimo sunkumai.

Tai atskleidžia ir šiuo metu teikiamų socialinių paslaugų neefektyvumo priežastis – specialistų nekompetencija, paslaugų trūkumas ir neatitikimas paslaugų gavėjų poreikiams, paslaugų stoka tam tikrose srityse (psichinę negalią turintys tėvai, elgesio problemų turintys vaikai, kt.). Vietos bendruomenė taip pat atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant pagalbą vaikui ir šeimai efektyvumą – nuo bendruomenės narių požiūrio, gebėjimo priimti vaikus ir šeimas, susiduriančias su įvairiomis rizikomis, priklauso teikiamos pagalbos sėkmė. Bendruomenei skatinant rizikoje esančių šeimų ir vaikų stigmatizavimą, atstūmimą, patyčias, apkalbas, konfidencialumo principo nesilaikymą, kt. neigiamos nuostatos ženkliai mažina teikiamos pagalbos ir paslaugų sėkmę. Tai rodo, kad būtina ne tik plėtoti paslaugas bendruomenėje, tačiau taip pat stiprinti darbą su pačia bendruomene.

4.3. PRAKTINIAI IR ORGANIZACINIAI MOKYMŲ ASPEKTAI: PROJEKTO DALYVIŲ POREIKIAI

Paskutinis apklausos klausimų blokas buvo susijęs su organizaciniais aspektais, siekiant išsiaiškinti, koks mokymų laikas būtų tinkamiausias dalyviams, kokie būtų kiti jų lūkesčiai. Respondentų atsakymai pateikiami žemiau.

Pirmiausia, respondentų buvo klausiama, koks savaitės ir dienos laikas jiems būtų patogiausias dalyvauti mokymuose. Buvo sudaryta galimybė rinktis tarp darbo ir savaitgalio dienų, taip pat, mokymus pradėti anksti ryte arba arčiau pietų laiko. Respondentų nuomone, patogiausia jiems būtų dalyvauti mokymuose, kurie

vyktų darbo dienomis, rytinėmis valandomis, t.y., nuo 9 iki 17 val. Tik vienas iš respondentų nurodė, kad dalyvauti mokymuose jam patogiau būtų savaitgalį. Mokymus planuojama organizuoti pagal daugumos dalyvių poreikius.

Taip pat, respondentų buvo prašoma išvardinti, kokius kitus organizacinius ir kt. pobūdžio lūkesčius jie turėtų mokymams. Respondentai turėjo galimybę surašyti visus jiems svarbius aspektus, be jokių apribojimų. Svarbūs aspektai:

- ▶▶ *praktinis pritaikymas darbe.*
- ▶▶ *Savivaldybių vadovų, socialinių paslaugų skyrių darbuotojų aktyvus įtraukimas į mokymus.*
- ▶▶ *Išsiaiškinti konkrečius deinstitutionalizacijos veiksmus vietos ir valstybės lygmeniu.*
- ▶▶ *Mokymų tęstinumo užtikrinimas.*
- ▶▶ *Kompetentingi pranešėjai.*
- ▶▶ *Darbas nedidelėse grupėse.*
- ▶▶ *Praktiniai užsiėmimai.*
- ▶▶ *Dalyvių diskusijos.*
- ▶▶ *Temos praktinė ir teorinė nauda*

Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, mokymai turėtų būti praktiniai, suteikiantys galimybę patiems dalyviams aktyviai dalyvauti ir užduoti rūpimus klausimus (todėl darbas turėtų vykti nedidelėse grupėse). Taip pat, dalyviai norėtų, kad mokymai nenutruktų pasibaigus projektui – svarbu sudaryti galimybę tęstiniais seminarais ir konsultacijoms, kas natūralu, turint omenyje deinstitutionalizacijos proceso kompleksumą ir laiką, kurio šis procesas pareikalaus. Kitas svarbus aspektas – poreikis užtikrinti, kad mokymuose dalyvautų vietinės valdžios atstovai, nuo kurių priklauso sprendimų priėmimas.

Paskutiniaisiais klausimais buvo siekiama išsiaiškinti, kokių mokymų ir kvalifikacijos kėlimo renginių labiausiai trūksta vietiniu lygmeniu. Respondentai galėjo nurodyti visas jiems svarbias ir aktualias temas, be jokių apribojimų. Respondentų nuomone, labiausiai reikėtų mokymų apie:

- ▶▶ *darbą su globėjais (nurodė 5 respondentai – aut. pastaba);*
- ▶▶ *paslaugų pirkimą iš NVO;*
- ▶▶ *socialinio klasterio organizavimą;*
- ▶▶ *darbą su šeima, kol ji nėra socialinės rizikos;*
- ▶▶ *pagalbą nerizikingos globos atveju;*
- ▶▶ *vaiko paruošimą pokyčiams;*
- ▶▶ *vaikų, išimčių iš šeimos grąžinimą į Lietuvą;*
- ▶▶ *konfliktų sprendimą ir valdymą;*
- ▶▶ *tarpinstitucinį bendradarbiavimą;*
- ▶▶ *paslaugų teikimą šeimai;*
- ▶▶ *bendruomenines paslaugas;*
- ▶▶ *bendruomenių įtraukimą;*
- ▶▶ *neveiknumo peržiūrėjimo proceso organizavimą;*
- ▶▶ *pozityvios tėvystės ugdymą;*
- ▶▶ *savanorystę, NVO ir valstybės institucijų bendradarbiavimo formas.*

Kaip galima pastebėti iš respondentų atsakymų, bendrasis mokymų poreikis atitinka projekto temą – didžioji dauguma poreikių (nurodytų mokymų temų) yra susiję su deinstitutionalizacija, paslaugų plėtros bendruomenėse užtikrinimu. Taip pat, respondentų nurodytos temos atskleidžia klausimus, kylančius savivaldybėms

deinstitucionalizacijos procese, pagrindines jų baimes, kuriant alternatyvas institucinei globai, plėtojant naujas paslaugas.

Respondentai taip pat turėjo galimybę išsakyti papildomas pastabas ar komentarus dėl mokymų. Šia galimybe pasinaudojo 2 respondentai, kurie nurodė, kad:

- ▶▶ mokymai turi vykti kuo arčiau savivaldybės. Juose turi dalyvauti komanda: vaiko teisių apsaugos skyriaus atstovas; paslaugų atstovas; vaikų globos namų atstovas; savivaldybės administracijos atstovas, kuruojantis šią sritį.
- ▶▶ Pagal galimybes pristatyti gerąją Lietuvos ir užsienio šalių patirtį, pavyzdžius, leisti dalyviams diskutuoti.

APKLAUSOS APIBENDRINIMAS: PAGRINDINĖS MINTYS

Apklausa padėjo atskleisti pagrindinius sunkumus, su kuriais susiduria savivaldybės, įgyvendindamos ar besiuoždamos įgyvendinti deinstitucionalizacijos procesą. Šie sunkumai apima:

De-I proceso planavimo problemas – savivaldybėms nėra aišku, kokiais etapais, per kokį laiką ir kokiais būdais bus įgyvendinama De-I savivaldybėse, koks tam bus skirtas finansavimas ir kokios yra pačių savivaldybių atsakomybės, galimybės ir įgaliojimų ribos šiame procese.

De-I kompleksiško supratimo stoka – pirmieji savivaldybių žingsniai rodo, kad daugelis priimamų sprendimų yra chaotiški, desperatiški, trūksta strateginio požiūrio. Tą patvirtina ir apklausa – savivaldybėms būtinas grįžtamasis ryšys, papildomos konsultacijos, pagalba vertinant savivaldybių esamą situaciją paslaugų srityje, papildomi mokymai apie kokybišką vaiko globą ir institucinės globos alternatyvas, mokymai kitais klausimais, kt. Savivaldybėms nėra aiškus nevyriausybinių organizacijų vaidmuo, paslaugų finansavimo mechanizmai, kt. klausimai. Tai kelia grėsmę, kad De-I bus suprantama per siaurai – tik kaip globos institucijų uždarymas.

Bendradarbiavimo stoka – trūksta sėkmingo bendradarbiavimo skirtingais lygmenimis (tarp nacionalinio ir vietos lygmens; tarp valstybinių institucijų ir NVO sektoriaus; tarp savivaldybių ir NVO).

Apklausa patvirtina, kad mokymai ir diskusijos De-I klausimais yra svarbi ir tinkama savivaldybių kompetencijų De-I procese stiprinimo priemonė, ir poreikis tokioms veikloms yra aukštas. Apklausa padėjo atskleisti pagrindines temas, kurios turi būti įtrauktos į projekto mokymų turinį: 1) institucinės globos alternatyvų plėtra ir vaiko globos šeimai artimoje aplinkoje skatinimas. Globos kokybės užtikrinimas; 2) bendruomeninės paslaugos ir jų turinys; 3) paslaugų kokybės užtikrinimas; 4) NVO vaidmuo De-I procese; 5) paslaugų finansavimo mechanizmai.

Apklausa taip pat dalinai atskleidė aktualiausias socialines problemas, su kuriomis susiduriama vietiniu lygmeniu. Šių problemų supratimas yra svarbus aspektas siekiant užtikrinti naujai kuriamų paslaugų sėkmę. Pagrindinės socialinės problemos, identifikuotos apklausos metu: žema bendruomenės narių motyvacija globoti vaikus; paslaugų ir kompetencijos stoka dirbant ir teikiant efektyvią pagalbą vaikams, turintiems elgesio sunkumų; paslaugų ir kompetencijos stoka dirbant ir teikiant efektyvią pagalbą tėvams, ypatingai aukštos rizikos grupės; žemas vietos bendruomenių aktyvumas ir kompetencijos stoka paslaugų teikimo procese; bendruomenėse dirbančių specialistų kompetencijų stoka; paslaugų, atitinkančių individualius šeimų ir vaikų poreikius, prieinamumo užtikrinimo sunkumai.

PRIEDAI

Priedas 1. Klausimyno pavyzdys

PROJEKTO DALYVIŲ ĮGŪDŽIŲ IR ŽINIŲ POREIKIO VERTINIMAS

I. INSTRUKCIJOS

Asociacija „NVO vaikams konfederacija“, kartu su projekto partneriais „Žiburio“ labdaros ir paramos fondu, viešąja įstaiga „Visuomenės raidos ir vystymosi institutas“ bei Norvegijos partneriu Fyrlykta NO vykdo projektą „Valstybės ir savivaldybių tarnautojų gebėjimų stiprinimas deinstitutionalizacijos srityje, remiantis gerąja Norvegijos patirtimi“ (Nr. LT-NOR-LT10-VRM-01-K-02-007), su finansine Norvegijos parama. Bendra paramos suma – 170.045,98 EUR.

Projektas įgyvendinamas pagal 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programą LT10 „Gebėjimų stiprinimas ir institucinis valstybės, paramos gavėjos, ir Norvegijos viešųjų institucijų, vietos ir regioninės valdžios bendradarbiavimas“ (administruojanti institucija – Centrinė projektų valdymo agentūra). Programos tikslas – prisidėti prie regioninės politikos tikslų įgyvendinimo perteikiant Norvegijos Karalystės žinias ir gerąją patirtį Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms ir stiprinant gebėjimus bei bendradarbiavimą.

Projekto tikslas – stiprinti valstybės ir savivaldybių tarnautojų gebėjimus deinstitutionalizacijos srityje, remiantis gerąja Norvegijos patirtimi. Pagrindinis dėmesys projekte skiriamas vaikų globos deinstitutionalizacijai.

Projekto veiklos apima: pažintinius vizitus į Norvegijos Karalystę; lyginamosios studijos vaiko globos srityje atlikimą; informacinės medžiagos rengimą ir platinimą bei mokymus, skirtus deinstitutionalizacijos temai. Šis klausimynas yra skirtas išsiaiškinti specialistų, dirbančių vaiko globos ir bendrai, vaiko gerovės srityje, poreikius, susijusius su mokymų turiniu.

Žemiau rasite 15 klausimų, susijusių su planuojamais mokymais. Prašytume Jus atsakyti į kiekvieną iš šių klausimų, apibraukiant taškelį prie Jums tinkamiausio vieno ar kelių atsakymų, arba įrašant savo atsakymą ten, kur to prašoma. Užpildytas anketas prašome grąžinti el. paštu audravis@gmail.com arba perduoti asmeniui, išdalinusiam atspausdintas klausimyno versijas.

Apklausa yra anoniminė, garantuojamas duomenų konfidencialumas. Gauti duomenys bus panaudoti tik mokymų medžiagos turinio parengimui.

Ačiū už Jūsų laiką!

II. KLAUSIMŲ DALIS

Prie kiekvieno klausimo galite pasirinkti visus Jums tinkamus atsakymų variantus (t.y., daugiau nei vieną)

1. Kokie veiksmai, susiję su vaikų globos deinstitutionalizacija pradėti Jūsų savivaldybėje?

- Skatinama vaiko globa šeimai artimoje aplinkoje (jei pasirinkote šį atsakymo variantą, pakomentuokite, kaip konkrečiai yra skatinama globa šeimoje).....

.....

- Kuriami bendruomeniniai globos namai
- Plėtojamos paslaugos vaikams ir šeimoms, siekiant išlaikyti vaiką šeimoje
- Šiame etape jokie veiksmai dar nėra vykdomi
- Kita (įrašykite, kas).....

.....

2. Kaip manote, ko labiausiai trūksta Jūsų savivaldybėje, kad deinstitutionalizacijos procesas vyktų sėkmingai?

- Aiškios informacijos, kokiais etapais bus įgyvendinama deinstitutionalizacija
- Aiškios informacijos, kiek lėšų bus skirta savivaldybėms iš valstybės biudžeto deinstitutionalizacijai
- Žinių, kas yra deinstitutionalizacija ir kaip ji turėtų būti vykdoma
- Papildomų konsultacijų deinstitutionalizacijos klausimais
- Konsultacijų, kaip parengti deinstitutionalizacijos planą vietiniu lygmeniu
- Kita (įrašykite, kas).....

.....

3. Jei turėtumėte kitų pastabų dėl deinstitutionalizacijos proceso, trūkstamų žinių ir/ar įgūdžių šiame procese, pasidalinkite savo nuomone žemiau:

.....

.....

4. Kaip manote, kokie įstatyminės bazės pokyčiai turėtų būti įgyvendinti, kad užtikrinti sėkmingą deinstitutionalizacijos procesą?

.....

.....

5. Projekto metu planuojama organizuoti mokymus, skirtus deinstitutionalizacijos temai. Koks mokymų turinys būtų Jums aktualiausias?

- Darbas su globėjais ir vaiko globos artimoje aplinkoje skatinimas
- Bendruomeninės paslaugos
- Investicijos į vaiką ir šeimą
- Savivaldybės galimybių ir poreikių studijos/įvertinimo rengimas
- Kita (įrašykite, kas).....

.....

.....

6. Į mokymus taip pat planuojama kviesti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovus. Jūsų nuomone, kuriuos klausimus, susijusius su deinstitutionalizacija, turėtų pristatyti Ministerijos atstovai?

- Deinstitutionalizacijos įgyvendinimas vietiniu lygmeniu: reikalavimai, eiga, numatomos konkrečios veiklos
- Konkretūs terminai dėl paslaugų plėtojimo vietiniu lygmeniu pradžios
- Planuojamos alternatyvos institucinei vaikų globai
- Planuojamos alternatyvos asmenų, turinčių negalią, institucinei globai
- Kita (įrašykite, kas).....
.....
.....
.....

7. Kaip manote, ar Jums būtų įdomu susipažinti su kitų savivaldybių gerąja patirtimi deinstitutionalizacijos srityje?

- Taip
- Nežinau / Sunku pasakyti
- Ne (jei pasirinkote šį atsakymo variantą, pereikite prie 9 klausimo)

8. Koks turėtų būti tokio gerosios patirties pristatymo turinys?

- Konkretūs savivaldybių veiksmai, įgyvendinant deinstitutionalizaciją
- Išmoktos pamokos – kas pasisekė, o kas ir kodėl buvo nesėkminga
- Konkrečių paslaugų pavyzdžiai ir jų poveikis vaikams ir šeimoms
- Kita (įrašykite, kas).....
.....
.....

9. Mokymų metu yra galimybė ir patiems mokymų dalyviams padaryti trumpus pristatymus ar pasisakymus deinstitutionalizacijos tema, papasakoti apie savo savivaldybės patirtį. Pažymėkite, ar norėtumėte pasinaudoti tokia galimybe.

- Taip – trumpai nurodykite, kokia būtų pristatymo/pranešimo tema ir turinys
.....
.....
- Galbūt – pakomentuokite plačiau
.....
.....
- Ne

10. Ar mokymų metu Jums būtų įdomu susipažinti su užsienio šalių patirtimi socialinių paslaugų srityje?

- Taip
- Ne
- Sunku pasakyti

11. Kokios temos, susijusios su užsienio šalių patirtimi Jums būtų aktualiausias?

- Darbas su vaikais, turinčiais elgesio problemų (socializacijos centrų alternatyvos ar atitikmenys)
- Darbas su globėjais
- Pozityvios tėvystės ugdymas
- Kita (įrašykite, kas).....

12. Mokymų organizavimo aspektu, pažymėkite, ar norėtumėte, kad mokymai vyktų:

Savaitės laikas:

- Savaitgalį
- Darbo dienomis

Valandos:

- 9.00-17:00
- 11:00-19:00

13. Kokius kitus lūkesčius turėtumėte mokymams?

.....
.....
.....

14. Bendrai, mokymų kokiomis temomis Jums trūksta labiausiai? (nurodykite Jums aktualiausias temas, nebūtinai susijusias su deinstitutionalizacija)

.....
.....
.....

15. Kiti Jūsų pasiūlymai ir pastabos dėl mokymų turinio ir eigos

.....
.....
.....

Ačiū!

„NVO VAIKAMS KONFEDERACIJA“ – tai skėtinė organizacija lietuvoje, jungianti beveik 80 vietinių, nacionalinių ir tarptautinių nevyriausybinų organizacijų, dirbančių su vaikais ir dėl vaikų. Nvo vaikams konfederacija savo veiklą vykdo nuo 2005 m., Ir yra nevyriausybiniė, ne pelno organizacija.

Pagrindinis konfederacijos tikslas – stebėti jungtinių tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimą lietuvoje ir teikti pasiūlymus dėl vaiko teisių šalyje įgyvendinimo ir apsaugos gerinimo. Konfederacija rengia alternatyvias ataskaitas jungtinėms tautoms dėl vaikų situacijos šalyje, teikia pasiūlymus valstybei vaiko gerovės klausimais. Taip pat, konfederacija atstovauja jungiamų organizacijų interesams, rengia ir įgyvendina projektus, kurių tikslas – užtikrinti įvairiapusę vaiko gerovę.

Konfederacijos atstovai aktyviai dalyvauja įvairiuose mechanizmuose ir darbo grupėse, per kurias siekia įtakoti tinkamų sprendimų, užtikrinančių apsaugotą vaikystę ir visapusę pagalbą šeimai, priėmimą. Konfederacija yra: vaiko gerovės tarybos (prie Ir socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) narė; perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014-2020 metų veiksmų plano tarpinstitucinės stebėsenos grupės narė; nevyriausybinų organizacijų tarybos narė, kt.

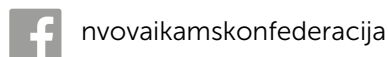
Kiekvienais metais nvo vaikams konfederacija, siekdama pažymėti svarbiausius pasiekimus vaiko gerovės srityje ir padėkoti visuomenės nariams, reikšmingai prisidėjusiems prie vaiko teisių įgyvendinimo lietuvoje, organizuoja renginį „vaikų žvaigždynas“. Renginio metu įteikiami „geriausio vaikų draugo“ diplomai labiausiai nusipelnusiems vaiko gerovei asmenims.

Kontaktiniai duomenys:

Asociacija „nvo vaikams konfederacija“

Studentų g. 39, Lt-08106 vilnius

elena.urboniene11@gmail.com | <http://www.nvovaiakamskonfederacija.lt> | +370 682 57 357

ŽIBURIO FONDAS (Lighthouse Foundation Lithuania) – tai nevyriausybinė, nepolitinė, nereliginė ir ne pelno organizacija, tarptautinio European Lighthouse Foundations Network tinklo tikrasis narys. Tinklas jungia vaikams ir jaunimui dirbančius fondus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Vokietijoje.

Žiburio Fondo veiklos tikslas – apsaugoti vaikystę nuo institucinės žalos, teikiant paslaugas ir individualią paramą vaikams, kuriems institucinės globos rizika didžiausia, ir jų globėjams bei įtėviams.

Žiburio Fondas teikia įvairiapusę pagalbą ir paslaugas globėjams ir įtėviams, bei jų šeimose augantiems vaikams, siekiant užtikrinti vaikų saugią bei sveiką vaikystę šeimai artimoje aplinkoje. Globėjams ir įtėviams padedama sėkmingai spręsti vaikų auklėjimo ir ugdymo iššūkius, krizines situacijas, vaiko adaptacijos sunkumus, trauminius išgyvenimus. Konsultacijos, mokymai pagal GIMK programą ir kitos paslaugos taip pat yra teikiamos asmenims, svarstantiems galimybę tapti globėjais ar įtėviais. Visos Fondo teikiamos paslaugos yra nemokamos. Nors vaikystė turi būti gražiausias žmogaus gyvenimo tarpsnis, vaikams, su kuriais dirba Žiburio Fondas reikalinga ilgalaikė pagalba. Tai vaikai, kuriems būtina pasveikti nuo savo vaikystės ir iš naujo išmokti pasitikėti juos supančiu pasauliu.

Savo veikloje Žiburio Fondas vadovaujasi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija. Tai plačiausiai ratifikuotas žmogaus teisių instrumentas, kuris apibrėžia valstybės įsipareigojimus vaikams užtikrinti jiems palankią aplinką gyventi, augti ir džiaugtis vaikyste. Žiburio Fondas prisideda prie valstybės politikos formavimo, vykdydamas vaiko teisių įgyvendinimo stebėseną, teikdamas pasiūlymus dėl vaiko gerovės politikos gerinimo.

Kontaktiniai duomenys:

„Žiburio“ labdaros ir paramos fondas

A. Vienuolio g. 4, LT-01104 Vilnius

info@ziburio-fondas.lt

www.ziburio-fondas.lt

+370 610 43 648

ziburiofondas

Viešoji įstaiga „**VISUOMENĖS RAIDOS IR VYSTYMO SI INSTITUTAS**“ yra ne pelno siekianti organizacija, kurios pagrindinis tikslas – prisidėti prie tvarios visuomenės plėtros. Tai – ekspertų grupė, siekianti pritaikyti ilgalaikę asmeninę profesinę patirtį ir praktinėje veikloje įgytas kompetencijas pilietinių teisių ir laisvių, šeimos aplinkos ir alternatyvios priežiūros, sveikatos apsaugos ir gerovės, švietimo, laisvalaikio, kultūrinės veikos sričių stiprinimui ir plėtrai, papildomų išteklių pritraukimui bei gyvenimo kokybės didinimui.

Institutas siūlo įvairiapusę pagalbą, priklausomai nuo konkrečių poreikių – konsultacijas, mokslinių tyrimų bei galimybių studijų rengimą, mokymus teisiniais, finansų valdymo, kt. klausimais, metodinės medžiagos rengimą. Institutas sėkmingai organizuoja mokymus valstybės tarnautojams, statutiniams valstybės tarnautojams, vietos bendruomenėms ir privačioms įstaigoms. Esant poreikiui, Institutas sudaro paslaugų teikimo sutartis su lektorais iš įvairių Lietuvos universitetų, viešojo ir privataus sektoriaus ekspertais, koučingo specialistais, verslo vadybos ir komunikacijos treneriais.

Mūsų siūlomos paslaugos remiasi išskirtinai ekspertų praktine patirtimi rengiant ir įgyvendinant nacionalinius, tarptautinius, Europos Sąjungos projektus socialinėje, kultūros, ūkio, kitose srityse, bendradarbiaujant su viešojo administravimo, verslo, nevyriausybinio sektoriu, plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą, rengiant metodinę medžiagą, organizuojant ir vykdant mokymus, dalyvaujant viešojoje politikoje, akademinės bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų veikloje.

Organizuodami mokymus ir teikdami kitas paslaugas orientuojamės į praktinę paramą bendruomenei, į praktikoje pritaikomų įgūdžių formavimą, ir į konkrečius rezultatus.

Kontaktiniai duomenys:

Viešoji įstaiga „Visuomenės raidos ir vystymosi institutas“

audravis@gmail.com

+370 699 93 745

